

Uklanjanje Tita iz Zagreba, Beograda i Sarajeva: Kako odbraniti nasljeđe

Autor Administrator
Friday, 25 August 2017
Zadnja Promjena Friday, 25 August 2017

Napad nacionalista na Tita i na nasljeđe partizanske antifašističke borbe direktno je povezan sa pravim identitetom nacionalista - a to je fašizam. Ovu tvrdnju iznio je u svojoj kolumni za Balkan Insight Feđa Burić, asistent profesora historije na Univerzitetu Bellarmine u gradu Louisville u američkoj saveznoj državi Kentucky.

Poziv na preimenovanje Titove ulice u Sarajevu, posljednji je napad na antifašističko nasljeđe u zemljama bivše Jugoslavije. Nekoliko sedmica prije, to se desilo u Zagrebu. Navodno ljevičarski gradonačelnik Milan Bandić rekao je da nema izbora nego da popusti pred nacionalistima i gradskim vijećem i da preimenuje Trg Markala Tita. Napori da se Tito ukloni iz kolektivnog sjećanja na području bivše Jugoslavije je ideja stara nekoliko decenija. Prije toga napadano je na temelje Jugoslavije, a onda su nacionalisti se okrenuli napadu na lik i djelo, pa čak i na mrtve kosti Josipa Broza Tita. U Beogradu su 1990. godine srpski nacionalisti došli sa glogovim kolcem ispred Kuće cvijeća i tražili da se Titov grob skloni iz Beograda i premjesti u Hrvatsku, jer tamo tobože pripada. Nasuprot njima, hrvatski nacionalisti reagirali su žestoko i odbili ideju da se Tito vrati kući, optužujući ga za "genocid nad Hrvatima". U to doba, Bošnjaci, posebno oni u Tuzli ponudili su da prihvate Titove kosti, i da Tuzla bude grad u kojem će Tito biti ukopan. Iz ovog vremena sada, čini se da su Bošnjaci upravo oni koji su pokazali najjači otpor uklanjanju Tita iz kolektivnog sjećanja. Pod snažnim pritiskom Bošnjaka i otporom ideji da se Titova ulica ukloni iz Sarajeva, reagovala je Stranka demokratske akcije (SDA) ograđujući se od izjava Tarika Dautovića, kazavši da takva ideja nije razmatrana. Burić u svojoj kolumni podsjeća da Titove kosti još uvijek se nalaze u Beogradu dok Jugoslavija leži zakopana ispod kostiju stotina hiljada drugih žrtava koje su ubijene u ratovima 1990-tih. U Srbiji, Slobodan Milošević je skrenuo svoj bivašnji Savez komunista Srbije prema etničkim i drugim fašističkim tradicijama srbijanske desnice. Rehabilitacija nacističkog kolaboratora Milana Nedića, fašiste Dimitrija Ljotića, kao i vođe etničkog pokreta i saradnika nacista Draže Mihajlovića je logična kulminacija Miloševićevog režima. Takvi procesi nastavljeni su pod novim predsjednikom Srbije Aleksandrom Vučićem. Dok je Franjo Tuđman vladao u Hrvatskoj, uloženi su značajni napori da se nasljeđe ustaško-nacističkog režima iz NDH unese u oblikovanje nove hrvatske nacije. Prisustvo čuvara i ljubitelja ustaške tradicije Gojka Šušak kao hrvatskog ministra odbrane tokom 1990tih kao jednog od najprepoznatljivijih lica tadašnjeg HDZ-a, bio je očigledan Tuđmanov manevar u kreiranju novog identiteta Hrvata. Knjige historije iz kojih uče djeca u Hrvatskoj ošćene su od podataka o genocidu i zločinima koje je sprovela NDH, dok su Tito i narodno-oslobodilačka borba satanizirani. Takva politika historijskog revizionizma u knjigama u Hrvatskoj nastavljena je i po njenom ulasku u Europsku uniju. Bivšnji ministar kulture Republike Hrvatske Zlatko Hasanbegović glavni je zagovarač prikrivanja krvavog i genocidnog nasljeđa iz NDH. U Bosni i Hercegovini, bošnjačke elite vrlo su rezervisane u pogledu Tita. To ima veze i sa Titovim projektom i priznavanjem modernog bošnjačkog nacionalnog identiteta. S druge strane, Tito i dalje uživa ogromnu popularnost među Bošnjacima. Zbog toga prijedlozi političara iz SDA Tarika Dautovića da se ukloni Titova ulica iz Sarajeva doživio je neuspjeh u vlastitoj stranci, jer je pod pritiskom javnosti SDA morala prihvatiti činjenicu da se ne smije dirati u anti-fašističku tradiciju. U vrijeme kada fašizam, nacizam i drugi oblici nasilnih revizionističkih, desničarskih ideologija pronalaze sve više pristalica u Evropi i kada se osjećaju komforno čak i u Bijeloj kući, veoma je važno da se mi sjećamo i da odajemo počast antifašističkim snagama u bivšoj Jugoslaviji. Antifašizam je kao ideal veći i od samog Tita. Sigurnije je reći da većina partizana, koji su se hrabro borili protiv nacista i njihovih domaćih kolaboratora, nisu bili članovi Komunističke partije Jugoslavije. Jednako je važno sjetiti se da bez Komunističke partije Jugoslavije i Tita teško bi bilo zamisliti da bi ikakav drugi antifašistički pokret mogao zaživjeti i onako otvoreno se boriti protiv nacističkog terora koji je počeo u aprilu 1941 u Jugoslaviji. Tito je bio taj koji je krajem 1930tih uveo armijsku disciplinu u tadašnju frakciju razbijenu Komunističku partiju Jugoslavije. Tito je direktno učestvovao u organizaciji otpora kojeg je KPJ pružila protiv nacista. Nije želio čekati nego se odlučeno suprostavio Hitleru i njegovom genocidnom projektu uništenja cijelog svijeta. Čak i po cijenu sopstvenog života, Tito je uspio okupiti značajan broj boraca koji su otvoreno krenuli u rat protiv nacista. "Danas nacisti marširaju ulicama američkih gradova. Neke države članice Europske unije postale su otvoreno ksnofobične i rasističke, dok uvode fašističko nasljeđe u osnovne škole. Bitno je da građane upozorimo na ove države, da podsjećamo na značaj i ulogu Tita u antifašističkoj borbi. Moramo se boriti na svakom koraku protiv svih onih napora koji žele da Tita izbrišemo iz naše kolektivnog sjećanja", zaključuje Burić u svojoj kolumni, koju je prenio Balkan Insight. Radio Sarajevo 24.8.2017.

#JosipBrozTito #antifašizam #antifascism